

interakcijo, ki šele v predvidenem učinku proizvede refleksivnost pogleda. Taka refleksivnost se nato lahko vpiše v slehernikovo razumevanje družbenega, v dojetje njegove lastne družbenosti in individualnosti, v njegove »kognitivne zemljevide«, po katerih se sploh orientira v socialnem kontekstu. Glede na to seveda filmska vzgoja ne more funkcionirati na podlagi finalističnega koncepta; vsakršna zamisel o proizvodnji (vzgoji) osebnosti v okviru tako ali drugače ideološko motivirane konstrukcije subjekta, jo seveda zanika v njenem pojmu. Kolikor tovrstni pedagoški koncepti, ki so vladali v razmeroma kratkem času (pravzaprav v večjem obsegu kakenga poldruga stotletja) obstoja javnega šolstva, ravno v svoji deontološki nameri proizvodnje subjekta (kar povzema termin »vzgoje«) pravzaprav težijo k določitvi mesta ciljane osebnosti v družbenem kontekstu, pa vzgoja pogleda odpira predvsem družbeni prostor za samoidentifikacijo subjekta. Če s prvega stališča vzgoja predpisuje okus, je le-ta z drugega stališča relativiziran.

Slovenske težave s pogledom

Filmska vzgoja v Sloveniji nikoli ni bila niti dovolj sistematična niti dovolj definirana, še zlasti ne v okviru uradno določenih kurikulumov, niti ni bila ustrezno dimenzionirana glede na druge umetnostne vzgoje, bila pa je vendarle navzoča – če ne drugače kot problem glede na njeno umestitev v kurikulum, glede na različne didaktike in ne nazadnje glede na osnovne koncepte. Gotovo je za toliko njene navzočnosti v vzgojno izobraževalnem procesu, kot jo je vendarle bilo, včasih tudi na povsem primerljivi ravni z drugimi državami, treba pripisati nekaterim entuziastom v organizacijah zunaj šol in v šolah samih. Ekran je v svojih začetkih bil revija, ki je hkrati z uvajanjem sodobne teorije filma na mednarodno primerljivi ravni, veliko pozornost posvečala tudi filmski vzgoji in njenim problemom. Redna rubrika o filmski vzgoji je bila morda manj predmet pozornosti, kot so bili drugi prispevki, med katerimi je že bilo mogoče slutiti, da se v mnogih pogledih ideološko in tradicionalistično zavrti slovenska humanistika prebija k mednarodnemu dialogu na zanjo nenavadnem interdisciplinarnem področju teorije filma. Tradicionalna slovenska humanistika, še zlasti pa nekateri gurugi in gurgjke slovenske pedagogike, ki so, nekoč z alibijem socializma zaščiteno »vzvišeno in plemenito« pedagoško poslanstvo, po političnih spremembah hitro preoblekli v ideologijo »celostnosti« in vsakršnih »etosov« in s tem razkrili globoko konservativnost svojih naukov, si seveda še danes niso na jasnem o pomenu te teorije. Spričo institucionalnih okvirjev, ki humanističnemu tradicionalizmu v Sloveniji z alibijem zaščitite